

Beneficiis inferioribus, quæ sub Pontificatu tum Pii IV. post absolutum Concilium, tum S. Pii V. tum cæterorum successorum Pontificum fuerunt expeditæ. Innititur tandem aliis quoque ejusdem sacri Concilii capitibus. Prægnantia siquidem, & universalia sunt verba *cap. secundi sess. 7. de reformat.* "Nemo, quacumque etiam dignitate, gradu, aut præ eminentia præfulgens, plures Metropolitanas, seu Cathedrales Ecclesias, in titulum, sive commendam, aut alio quovis nomine, contra sacrorum canonum instituta, recipere, & simul retinere præsumat." Prægnantia item, & universalia sunt quoque verba capituli septimi sess. 14. de reformat. "Cum etiam, quis per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab Altari avelli debeat; qui sua voluntate homicidium perpetraverit, etiamsi crimen id nec ordine judiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros Ordines promoveri possit; nec illi aliqua Ecclesiastica Beneficia, etiamsi curam non habeant animarum, conferre liceat; sed omni Ordine, ac Beneficio, & officio Ecclesiastico perpetuò careat." Prægnantia denique, & universalia sunt pariter verba capituli quinti sess. 24. de reformat. Matrim. "In contrahendis matrimoniis, vel nulla omninò detur dispensatio, vel rarò, idque ex causa, & gratis concedatur. In secundo gradu numquam dispensetur, nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam." Attamen, his minimè refragantibus, perspectum est omnibus, Apostolicam Sedem dispensasse anteactis temporibus, & identidem dispensare super retentione plurium Episcopatum in quibusdam regionibus, ubi id in Catholi-

cæ Religionis utilitatem vergere judicatur, quemadmodum superius quoque animadvertimus. Nec etiam desunt exempla dispensationum, quibus indultum est homicidis voluntariis ad ordines jam promotis, ut sacra altaris ministeria obire possent; immò, & aliqua reperire licet, quamvis rara admodum exempla similis, & majoris dispensationis concessæ iis, qui voluntarii homicidii crimen perpetrarunt, antequam Ordinibus initiarentur, sive Conciliare interdictum eos tantum afficiat, qui antequam ordinarentur, hominem interfecerunt, sive ad eos quoque protendatur, qui post susceptos Ordines, hujusmodi crimine se se obstrinxerunt; qua de re videndum Fagnan. in *cap. Henr. num. 25. & seq. de Cleric. pugnantis in duello.* Ad hujusmodi autem lenitatis ac clementiæ gradus adduci se Romani Pontifices passi sunt, non primis quibusque supplicantium precibus, sed postquam pluries exhibitas obtestationes rejecerant; postquam gravissimum crimen publica ac insigni delinquentis poenitentia expiatum fuisse constabat; postquam denique ab Ordinario loci, aliisque Ecclesiasticis viris, habita fuerunt certa, & planè authentica testimonia tam de expletis peculiaribus poenitentiae actibus, datoque præclaræ virtutis exemplo per diurnum probatæ vitæ tenorem, quàm de spirituali utilitate, quæ in proximis per eum, qui dispensationem petit, obventura speratur, quoties illi ad majores Ordines indulgeatur; sive eorumdem antea adeptorum exercitium restituitur. Complura tandem exempla suppetunt dispensationum super impedimentis matrimonii concessarum, ac solutionum pecuniæ in earum concessionibus injunctarum. De omnibus his legi potest Cardinalis Pallavicinus in *Hist. Concilii*

Tridentini lib. 27. cap. 8. num. 21. ubi plenè ostendit tum prædictorum omnium necessitatem, quamvis Conciliaris obster prohibitio; tum exactæ inde pecuniæ in pietatis opera erogationem; tum denique inculpabilem agendi rationem à S. Pontifice Pio V. initam, qui Successoribus omnibus præclarum reliquit lenitatis exemplum, ne asperiores ac difficiliore in denegandis dispensationibus sese exhibentes, Christifidelium animas præcipites ad perditionis barathrum propellant. Nunc autem ad coadjutorias revertentes, ex præductis rationibus, atque exemplis colligimus, coadjutorias etiam cum futura successione in Beneficiis inferioribus reprobari, aut illicitas reputari non posse. Cæterum perperam jactari dicimus, per se ipsas immeritis Ministris Dioceses impleri; dum ut superius latè disseruimus, iisdem non patet aditus, nisi urgeat Ecclesiæ necessitas, cui aliter satis consuli non posse, legitimis probationibus doceatur; ac nisi simul ex allatis authenticis documentis planè constet, coadjutorem virum esse Beneficio dignum, aptumque ad rectè ac sedulò implenda munera, quæ ipsi, dum designatur coadjutor cum futura in eodem Beneficio successione, exercenda demandantur.

XXX. Aliquandò Episcoporum querelis locus factus est ob exemptionem nonnullis ipsorum subditis concessam ab illorum jurisdictione ordinaria. At id rarò admodum, & non sine gravissima causa factum est, aut fit; petens enim exemptionem à suo Ordinario, probare debet sævitiam contra se exercitam, aut justum timorem, quod ea exerceatur. Videantur Loterius de *Re Beneficaria lib. 1. quæst. 24. num. 30. & seq.* Pignatellus *consult. 124. tom. 10. & Rota decis. 280. part. 5. tom. 1. recent.* Nec petitæ

exemptioni via aperitur, nisi audito Ordinario, ipsoque fraternè admonito, ut mitius agat, & juxta praxim Congregationis Episcoporum, & Regularium, etiamsi adsint probationes sævitæ, vel justis timoris, ut plurimum prohibetur tantum Ordinario, ne procedat ad actus irtractabiles excommunicationis, suspensionis, interdicti, carcerationis, sequestrationis, seu alterius similis detentionis, nisi prius aut eadem Congregatione, aut Metropolitanano certioratis, & obtenta ab ipsis facultate procedendi. Quod si aliquis in fragranti, uti dicitur, fuisset comprehensus in aliquo gravi delicto, tunc Ordinario numquam intelligitur subtracta facultas procedendi adversus prædicto modo delinquentem, juxta responsum ejusdem Congregationis editum die 5. Martii 1660. quo nihil moderatius excogitari potest.

CAPUT XI.

De quarto capite relationis status Ecclesiæ.

Pertinet quartum caput ad Regulares, de quibus hoc ipso Tractatu jam plura disseruimus; ideoque per pauca nunc supersunt addenda, eaque minimè spectantia ad Regulares in propriis claustris degentes, sed ad eos potius, qui mallent extra religiosas domos vagari, aliosque illos, qui è claustris ob patrata crimina fuerunt expulsi; de quibus non destiterunt Episcopi, in relationibus status suarum Ecclesiarum, opportunas instructiones, & providentias exposcere.

II. Perspecta cuique est Concilii Tridentini sanctio *sess. 24. cap. 19. de Regularibus* edita, qua cavetur, ut quilibet Regularis suam oppugnaturus Professionem, si quinquennium ab ea

emissa necdum fuerit evolutum, eamque nullam fuisse contendat, uti violenter exortam, *per vim, & metum, vel quia immaturè factam, ante aetatem debitam*, vel ob aliam hujusmodi causam, *aut quid simile*; debeat sua jura proponere *coram Superiore suo, & Ordinario*. Complures extant Regularium Ordinum Constitutiones, quibus statuitur, ut sit quis habituali corporis ægritudine, v. g. comitiali morbo, afflicteretur, eamque rogatus ante Professionem non patefecerit, quamvis jam professus, è Religione ejiciatur. Si hujusmodi quæstionem intra quinquennium à die emissæ Professionis excitare contingat, nonnulli Episcopi in relatione status Ecclesiarum exposuerunt, contendere Regulares, eam unius Regularis Superioris judicio definiendam; nec Episcopum posse in hoc definiendo negotio se immiscere, propterea quod Concilium Tridentinum Episcopos tunc solum conjudices esse voluerit, cum quinquennali spatio nundum exâcto, Professio nulla dicatur, tamquam expressa, *per vim, & metum, vel ante aetatem debitam, aut alia simili de causa*, qualis nullatenus dici valet ea, de qua nunc sermo occurrit, cum scilicet Regularis in ipsa votorum nuncupatione rogatus, in aliquo habituali morbo laboraret, morbum ipsum reticuit. Verum constans, atque perpetua sacræ Congregationis Concilii sententia fuit, in hac quoque facti specie, per Superiorem Regularem, & Ordinarium, junctis suffragiis, causam cognosci, ac definiiri oportere; neque enim jure contendere potest, Concilium suam legem coërcuisse ad ejus tantum generis judicia, in quibus Professio tamquam facta *per vim, & metum, vel ante præscriptam ætatem, irrita diceretur*; siquidem de cæteris quoque similibus casibus, *per ea verba, aut quid simile,*

mentionem facit. Ratio autem, quæ Tridentinis Patribus suasit, ne hujusmodi judicium unius Superioris localis sententiæ relinquerent absolvendum, sed mallent Episcopalem quoque auctoritatem accedere, non solum sibi locum vindicat, cum Professionis nullitas ex vi, & metu, vel ex incompleta ætate desumitur; verum etiam cum Professio nulla asseritur, ex quo confessus corporis vitium reticuit, licet interrogatus fuerit, ut si quod inesset occultum vitium, patefaceret. Sacræ Congregationis decreta à Nobis relata fuerunt in folio, quod pro imposito Nobis olim Secretarii munere exaravimus in causa *Burgen*. quæ proposita fuit, & ad normam præfatorum decretorum decisa die 15. Aprilis 1720. uti videre est *tom. 1. Thesaur. Resolutionum*; eandemque Congregationis sententiam Nos ipsi complexi sumus, atque firmavimus in nostra Constitutione, cui initium: *Si datam hominibus 47. §. Cum etenim, tom. 2. nostri Bullarii.*

III. At hic non est controversiæ finis. Sanè, de Jure communi, valida est Regularis Professio, etiam ab eo emissâ, qui aliquo habituali morbo detinetur, nec illo antè Professionem, quantumvis interrogatus, denuntiat. Ut autem irrita fiat, necesse omninò est, ut id in Constitutionibus Ordinis à Sancta Sede approbatis peculiari sanctione edicatur; quemadmodum rectè animadvertunt *Navarrus consil. 48. num. 2. lib. 3. tit. de Regularibus. Rota coram Ubaldo decis. 38. num. 2. & seq. & decis. 394. num. 1. & seq. coram eodem*. Neque tutò affirmare licet; nullitatem Professionis per Constitutiones Ordinis fuisse inductam; quoties professus requisitus ægritudinem suam celaverit, quamvis Constitutiones, & illam pandi jubeant, ac protestentur, aliàs

aliàs illegitimam fore professionem; sed opus est, ut illam re ipsa nullam fore declarent, si contra statutam legem ab aliquo emissâ fuerit; veluti optimè expendunt *Fagnanus in cap. Qui Presbyterum, num. 85. & seq. de pœnit. & remiss. Bordon. in controvers. moral. contro. 21. de aetat. profess. quest. 9. Cardinalis Petra ad Constit. Apost. tom. 2. pag. 525*. Posita autem Professionis nullitate, disquirendum tantummodò superest, non quidem an Religio, juribus utens ex nullitate Professionis sibi competentibus, professum valeat expellere; sed num professio liceat se vindicare in libertatem exeundi è Religione, quamvis hæc ultrò eundem retinere consentiat.

IV. Non semel hujusmodi casus in quæstionem venit, & ad illius decisionem Congregationis Concilii auctoritas implorata fuit. In Constitutionibus Ordinis Capuccinorum, quæ à Sancta Sede in forma specifica confirmatæ fuerunt, *cap. 2. hæc leguntur*: „Qui elephantia, morbo caduco, aut „alia infirmitate contagiosa afficitur, „non recipiatur. Et si quis talis receptus fuerit, eò quòd interrogatus „talem infirmitatem manifestare noluerit, declaratur, Religionem ad „retinendum minimè velle esse obligatam.” Perspicua sunt verba quoad ipsius Religionis facultatem ejiciendi professum, qui morbum, quo tenebatur, reticuit, quamvis de eodem, antequam Religioni se devoveret, interrogatus fuerit; quemadmodum scitè animadvertit *P. Bartholomæus de Vecchis in Libro inscripto Praxis observanda in admittendis ad Religionis statum Novitiis, disp. 13. dub. 15. n. 4. & seq. & præcipuè n. 8*. Itaque, quotiescumque Superiores Regulares consenserunt, ut sic professus abscederet, testimoniales litteras ipsi tradendæ.

Tom. II.

tes, quibus ille declarabatur Regulari observantia solutus, immò extra eam factus, ex eo quod, rogatus licet, occultum, perpetuumque suæ valetudinis vitium reticuerat, ne fortè suspicaretur aliquis, ipsum veluti incorrigibilem è Religione expulsus fuisset; temperamentum hujusmodi Romanæ Congregationes commendare non destiterunt. At, cum Religio postulacionibus hujusmodi professi abire cupientis obsistit, contenditque, sibi unì relictum esse jus impugnandi ejusmodi Professionem, non autem illi, qui contra Constitutionum præscriptum illa emittit, tunc ingens profectò difficultatum pelagus commotum est. Visum est enim aliquibus, nullo modo percipi posse cur correspectivus contractus, si quoad alterum ex contrahentibus nullus remanet, nullus iridem esse non debeat respectu alterius; spectataque æqualitatis conditione, hujusmodi contractui intrinseca, si primò licitum est nullitate uti, eamque judicio persequi, cur eandem ipsam proponere alter prohibeatur? Ita deserunt *Capon. discept. 53. num. 33. & seq. P. de Vecchis cit. Oper. disp. 13. dub. 15. num. 4. & num. 8. & Pater Thesaurus, ex Capuccinorum Familia, in Libro, cui titulus Expositio in Regulam Fratrum Minor. S. Francisci, cap. 2*. Alii è contraria parte opinantur, justitiæ, & æquitati maximè congruere, ut decepta Religio jure suo utatur, ejiciendo ejusmodi nulliter professum; at iniquum esse, & à Juris regulis peralienum, ut deceptor ex propria fraude compendium, utilitatemque percipiat; quæ verò correspectivis contractibus inesse dicitur æqualitas, eam dicunt locum obtinere debere, quando contrahentes omnes id, quod debuerant, bona fide præstiterunt; nullatenus autem, cum ipsorum alter culpabilis deprehenditur:

P

ve-

veluti in dies comprobatur in matrimoniali contractu, in quo conjux innocens id jure petit, quod alter delinquens petere prohibetur.

V. Dum in minoribus constituti, prædicto munere Secretarii Congregationis Conciliiungebamur, res tulit, ut opportunus fieret hujusmodi disputationi locus in quadam causa *Provinciæ Romanæ Capuccinorum Nullitatis Professionis*, proposita die 31. Julii 1723. & 8. Julii sequentis anni 1724. Folia tunc typis vulganda contexere, & congruis animadversionibus exornati non prætermisimus; uti videre est *tom. 2. & 3. Thesauri Resolutionum*. Affirmari tamen non potest, quæstionis nodum resolutione tunc edita fuisse solutum; quapropter in superius indicata nostra Constitutione, cui initium: *Si datam hominibus*, quæque est *quadragesima septima tom. 2. nostri Bullarii*, in aliud tempus congruam quæstionis decisionem reservavimus, uti patet ex §. *Itaque prædictis omnibus*. Quare cum nonnulli Episcopi in relatione status Ecclesiarum suarum, opportuna sibi monita, justamque hac in re procedendi normam tradi expetierint, asserentes, factum quandoquæ esse, ut simul cum Regulari Superiore cognoscere debuerint, an professus, qui ut supra, rogatus corporis vitium per fraudem reticuerat, ad proponendam nullitatem Professionis admitti deberet, contradicente licet Religione, quæ eundem sibi addictum retinere intendebat, nihil curam inductam à Constitutionibus illius Professionis nullitatem, quam non in Professi favorem, sed in proprium commodum, utilitatemque statutam affirmabat, non aliud responsum tunc dari potuit, neque deinceps dabitur, quousque quæstio dirimatur, quam ut evolvantur libri, dissentientium Scriptorum momenta

expendantur, nec eorum tantummodò auctoritas, sed præsertim allatæ per ipsos rationes introspectantur; eique opinioni sententia aptetur, quam is, qui Judicis auctoritate fungitur, probabilior esse deprehendet. Etenim inter propositiones à Ven. Servo Dei Innocentio XI. 2. Martii 1679. proscriptas, secunda numero recensetur ista: *Probabiliter existimo, Judicem posse judicare juxta opinionem etiam minus probabilem*.

VI. Subsequuntur modò Regulares profugi, ac desertores, hoc est à Religione apostatæ, atque ii, qui definitiva sententia à proprio Regulari Ordine repulsi fuerunt; cum enim hi omnes vivant extra claustra, neque reverà exiguus sit eorum numerus, non leve negotium facessunt Episcopis in spiritali regimine obeundo; quæ de re plerique in relatione status suarum Ecclesiarum sæpius conquesti sunt. Malum negari non potest; ejusdemque causæ satis superque perspectæ sunt; præscripta item comperiuntur remedia, quibus etiam controversiæ plures è medio sublatae fuerunt; ideoque tantummodò reliquum est, ut ea Episcopis indigentur, excitenturque ipsi ad eadem in praxim deducenda.

VII. Redundantem nimis Regularium numerum, putant aliquid, & validis quidem rationibus innixi, potissimam causam esse, cur tot reperiantur profugi, apostatæ, & ejecti, dioceses inficientes. Ita disserit gravissimus Societatis Jesu Theologus Franciscus de Ribera in *Oseam cap. 2. n. 101. Indicavit longi temporis usus, nullam esse certiore, ac præsentiore Religionibus pestem, quam multitudinem. Nam, quæ dicuntur pestes, & sunt ambitiones, avaritiæ, voluptates, contentiones, & emulationes, ex multitudine oriuntur. Ac, si quis putat, in magna hominum multi-*

in-

tudine mortificationem, & humilitatem, & pacem, concordiamque animorum conservari posse diu, id putat, quod neque in hanc diem usque factum est, neque fiet. Quid est (inquit Salomon) quod fuit? Ipsum quod futurum est. Quid est quod factum est? Ipsum quod faciendum est. Pauci, qui perfecti essent, aut qui ex animo ad perfectionem properarent, omni tempore inventi sunt; multi, qui diu, nullo. Senex est jam Mundus; non mutabit mores, opinor. Quod pretiosum est, rarum semper fuit, & stultorum infinitus est numerus. Contendunt illi, excessivam profugorum, apostatarum, ejectorumque multitudinem ex nimia facilitate profluere, qua ad habitum recipiuntur quicumque se Religionis offerunt; tum ex contemptu regularum, quæ ad uniuscujusque vocationem novitatus tempore probandam statuta reperuntur; ex quadam denique animorum propensione, semper proclivi ad Novitiorum Professionem admittendam, ut Religiosorum numerus excrescat. Quod rectè perpensum fuit à Clemente Papa VIII. in suis generalibus Decretis super admissione Novitiorum ad Regularem habitum, & Professionem, anno 1596. & 1599. evulgatis; iterumque expressum à Pontifice Innocentio XII. in suo Decreto de ejectis, & ejiciendis, editum sub anno 1693, *At, quia nimia sine delectu facilitas recipiendi quoscumque Religionis ingressum petentes, & à Religione forsân alienos, duram satis tractu temporis necessitatem parit eosdem è claustris ejiciendis.* Neque Nos prætermisimus in prædicata nostra Constitutione 47. *tom. 2. nostri Bullarii*, alias superaddere animadversiones eodem spectantes. Alii demùm autumant, rem hujusmodi, cæteroquin gravissimam, non aliter, quam nunc se habeat, procedere posse, ex quo Tridentini

Concilii decreta, atque Ordinum Regulæ, & Constitutiones ab Apostolica Sede approbatæ, nequaquam observentur, Concilium quippè *sess. 25. de Regularibus cap. 3.* statuit, ut in monasteria, & cœnobîa, sive immobilia bona possideant, sive non, is tantummodò recipiatur Religiosorum numerus, qui ex monasterii redditibus, vel consuetis eleemosynis ali possint. *In prædictis autem monasteriis, & domibus tam virorum, quam mulierum, bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus, is tantum numerus constituatur, ac in posterum conservetur, vel ex redditibus propriis monasteriorum, vel ex consuetis eleemosynis commodè possit sustentari,* quod quidem saluberrimum præceptum ab Innocentio XIII. innovatum fuit *Apostolici ministerii*, §. 24. subinde confirmata in forma specifica à Summo Pontifice Bened. XIII. per aliam, cui initium *In supremo militantis Ecclesiæ*. Ordinum verò Regularium Institutores in suis Constitutionibus à Sancta Sede approbatis, optima ediderunt præcepta, ad rectam Novitiorum institutionem, domorum probationis gubernium, & vocationis explorationem, quam maximè accommodata. Denique Clemens VIII. in præfatis suis Decretis omnia prudentissimè statuit ac jussit, quæcumque conducere poterant ad tutam certamque explorationem spiritus Novitiorum, qui ad solemnem votorum nuncupationem recipit exposcunt.

VIII. Hujusce instituti nostri ratio non patitur, ut quæ si vera mali, de quo nunc agimus, causa, investigemus; quamvis fortassè, si id persequi liberet, non admodum difficilem provinciam aggredieremur; omnes quippè relatæ sententiæ in unam commodè restringi possunt, cum inter eas non aliud re ipsa discrimen intercedat,

quam quod oritur ex diversitate verborum, quibus unusquisque ad exprimendos animi sensus utitur. Verum, quomodocumque se se res habeant, cum id Nobis tantum sumpserimus, ut remedia recenseremus à Sancta Sede præscripta, ne spirituale dioecesium gubernium & administratio, à Religiosis fugitivis, apostatis, & expulsis perturbetur & evertatur; dabitur operam, ut, qua brevior, & clariore fieri poterit ratione, assumptam provinciam obeamus; solemniam tamen, ac omnino necessaria protestatione præmissa, quantumvis ingens sit profugorum, apostatarum, ejectorumque Religiosorum numerus, nihil propterea detractum censei debere ingenti merito Religiosorum coetuum, quibus veluti firmissimis monumentis Ecclesia fulcitur, nec insigni ceterorum Religiosorum virtuti, qui in claustris pie sancteque vivunt, & quorum probatissimæ vitæ ratio Catholicis quidem ad virtutem est stimulus, hæreticis autem confusio; uti appositè edisserit Theophylus Raynaudus tom. 17. suorum Operum, & præsertim in eo, quod inscribitur *De apostasia à Religiosis Ordinibus*, pag. 17. & seq.

IX. Apostasia à Latinis propriè *desertio* appellata est; idemque sonat apostata, ac desertor; uti conijcere licet ex leg. *Desertorem*, ff. de re militari. Quandoquæ etiam apostata dicitur prævaricator, & Hebræis *Belial*. Cum igitur apostasia nil aliud sit, quam recessus ab eo vitæ instituto, quod quis ea mente assumpserat, ut eidem perpetuò adhereret; cumque possit aliquis à Fide Catholica, quam amplexus fuerat, deficere; alius à Clericali statu semel assumpto recedere; alius demum à Regulari Instituto, cui se devoverat, se subtrahere; consequitur tres numerari apostasiæ species.

Prima *perfidia* dicitur; altera *Ordinis*; tertia *Monachus*. Inest proculdubio prioris speciei apostasiæ atrox crimen, cum per ipsam apostata à Fide Catholica penitus deficiat, ut Judæismum, Paganismum, aliudve infidelitatis genus sequatur, & quidem spontè, nun autem per vim, aut ex incusso mortis metu; hoc quippè posteriori casu, qui Fidem fallit, apostata propriè non est, sed dicitur *lapsus*, & canonicis penis coercetur, uti legere est in *can. 61.* inter eos, qui Apostolici nuncupantur, & si delicti sui ex animo poenitens revertatur, veniam facillè consequitur, uti constat ex *can. 6.* Synodi Ancyranæ. De hujusmodi apostatis nunc Nobis non est sermo, neque de apostatis ab Ordine; sed de apostatis à statu Regulari; quorum crimen quamvis excusatione dignum reputetur ab apostata Marco Antonio de Dominis *lib. 2. Reipubl. Eccl. cap. 12.* acriter tamen perstringitur à Petro Blesensi *epist. 13.* in qua scribit: *Quid est, Claustralem ad sæculum redire, nisi cæli habitatorem cadere in infernum?* & à S. Anselmo *lib. 3. epist. 13.* ubi ponderosis hisce verbis Monachum corripit, qui ab assumpto Regularis vitæ instituto deflectere cogitabat: *Nihil salubrius potuisti incipere; nihil periculosius potes relinquere.* Hujus etiam criminis gravitatem pervalidis rationibus demonstrant Turrianus, Theophylus Raynaudus, & Gonzalez in *cap. Consultationi*, num. 5. de apostatis.

X. Poenales erant in monasteriis carceres, in quos criminosi Monachi detrudebantur. De illis disserit, ipsorumque describit horrorem circa medium sæculi xv. Stephanus Archiepiscopus Tolosanus in *sua epistola ad Joannem Regem*. Si autem illis mancipabantur Monachi gravibus delictis obnoxii, consequitur omnino, ut in illos

con-

conijci debuerint à regulari statu apostata; quemadmodum in rem nostram ratiocinatur Ayrmannus, Auctor heterodoxus, in *Comment. Historic. Jurisdic. de Monasterii carcere pag. 46.* „Gravissimum quidem Monachorum delictum putatur esse apostasia; & apostata in specie dicitur, qui, post Professionem factam Religionem deseruit, sine transitu ad aliam, & cum animo non revertendi ad suam. Fugitivi autem habentur, qui à monasterio ad templum discedunt, non abjecto propius revertendi animo.” Juxta vigentem nostris hisce temporibus disciplinam, apostasia inter graviora crimina recensetur. Verum Ecclesia, pia Mater, pro summa, qua utitur, commiseratione ac indulgentia, minimè recusat amplecti apostatas, qui admissum errorem ex animo dolentes, ad relictam vitæ Regularis professionem revertentur.

XI. Celebris est Gregorii IX. Decretalis, incipiens *Ne Religiosi, sub tit. de Regularibus, & transeuntibus ad Religionem*, per quam Pontifex, gravibus indictis poenis, præcipit Superioribus Regularibus, ut profugos & apostatas inquirant, atque in monasteria recipi, omniaque ipsis ad vicium necessaria suppeditari curent, ut per canonicæ poenitentiae remedia crimen expiari possint. Hoc idem, ante Gregorianam Constitutionem, statutum fuerat in Concilio Aurelianensi primo, in Concilio Toletano septimo, & in Constantinopolitano secundo, quorum verba scribuntur ab Haesteno in *suis Disquisitionibus monasticis part. 2. lib. 8. tract. 4. disq. 8.* S. Benedicti Regula, quæque illi consentaneæ sunt Cisterciensium, Eremitarum S. Augustini, & Carmelitarum Discalceatorum Constitutiones, redeuntibus fugitivis & apostatis, ja-

Tom. II.

nuam usque tertio patere jubent, eamque non nisi post quartam defectionem ocludi; qua nempè secuta, cum profugus & apostata; incorrigibilis reputetur, ad formalem illius expulsionem proceditur, de qua hoc ipso capite redibit sermo. Videatur idem Haestenus *cit. loc.* ubi genuinum huic esse Regulæ S. Benedicti sensum demonstrat, tum etiam Calmet in *canonem Regulam S. Benedicti tom. 1. cap. 29.* Præterea non negligit Apostolica Sedes gratiosa identidem promulgare indulta, quibus cisalpinis apostatis quatuor, transalpinis autem octo mensium spatium præfinire solet, ut, si ad Religionem revertentes suam fateantur culpam, & à Superioribus veniam, & absolutionem humiliter petant, spondeantque melioris vitæ propositum deinceps servare, ab omnibus poenis, quibus propter apostasiam obnoxii facti fuerant, misericorditer liberentur. Exactis verò terminis in indulto præfinitis, præter Congregationem Episcoporum, & Regularium, si fugitivi & apostatae ad Apostolicam Poenitentiarium quocumque tempore recurrant, ipsa pro tributis sibi facultatibus, paratam se semper exhibet ad eos excipiendos, ad agendum cum Superioribus Ordinis, ut poenæ per ipsos incurse discreta moderatione temperentur; ad efficiendum denique, ut humaniter recipiantur; & habeantur, ac etiam, certis urgentibus circumstantiis, ut promeritæ poenæ ipsis omnino relaxentur; immo, si res ita postulare videatur, eisdem permittitur, ut ad alium Religiosum Ordinem transire valeant; quemadmodum constat ex nostra Constitutione, quæ incipit *Pastor bonus, 95. §. 33. tom. 1. nostri Bullarii*. Et, quia sæpè contingit, ut apostata non solum defectionis sit reus, sed ante defectionem alia quoque pariterit crimina, ob quæ à Religione pu-

P 3

ni-

niri debuerat, paratusque esset ad reditum, dummodò præter relaxationem poenæ propter apostasiam sibi debitæ, immunis quoque fieret ab aliis, quibus ejusmodi delicta ipsum obnoxium reddiderant; tunc Poenitentiaræ Officium, perpendens hinc immoderatam apostatæ instantiam, inde verò ob oculos sibi statuens perpetuum sibi proprium commiserandi propositum, charitativam sibi curam sumit expendendi unâ cum Superioribus Regularibus, præter delictum apostasiæ, cætera quoque crimina, & poenas ipsis debitas, atque efficit, ut eadem æqua moderatione componantur.

XII. Hac benigna agendi methodo utitur Apostolica Sedes erga Religiosos fugitivos, atque à Regula, & Professione apostatas, quotiescumque ex animo dolentes, ad ovile, quod deseruerant, ultrò redeunt. Quapropter Episcopus rem aggrediatur summa laude, & Apostolico munere planè dignam, si cum in sua diocesi fugitivum aliquem, vel apostatam deprehenderit, nihil relinquat infectum, quo illi voluntarium ad Religionem reditum suadeat, nedum eidem sua spondens officia, sed etiam ipsi demonstrans summam lenitatem, æquitatem, moderationem, quam, interposita sacræ Poenitentiaræ, vel Congregationis Episcoporum, & Regularium auctoritate, ad Religionem redux experiatur. At si fortè reperiretur aliquis, qui, ut satis superque evenire quandoquæ solet, obfirmata malitia id unum animo volveret, ut effrænem procul à claustris vitam viveret, præsto sunt Ecclesiæ canones, & decreta, ad quorum normam hujusmodi refractariorum audacia compescatur, & quorum auctoritate, si utantur Episcopi, apostatæ, & fugitivi in illorum dicecesibus turbas minimè concitabunt.

XIII. Tridentinum Concilium in id multum adlaboravit, ut Regularibus apostatandi occasionem subtraheret. Ejus rei perspicuam Nobis exhibet probationem primo loco id, quod statutum legitur *cap. 11. sess. 14. de reformat.* ut transitus ab una ad aliam Religionem rectè, atque ordine fiant; quoniam eorum arrepta opportunitate, haud rarò professi in apostasiam excurrerant. Animadvertit pariter, Regulares illos, qui se nulliter professos fuisse contendebant, nonnumquam eousque audaciæ processisse, ut regularem habitum exuerent, & à claustris discederent; quapropter *cap. 19. sess. 25. de Regularibus* statuit, ne hi ullo modo audirentur, nisi postquam ad suum monasterium rediissent; voluitque, in contumaces, tamquam in apostatas, animadverti: "Quod si antea habitum spontè dimiserit, nullatenus ad allegandam quamcumque causam admittatur, sed ad monasterium redire cogatur, & tamquam apostata puniatur: interim verò nullo privilegio suæ Religionis juvetur." Sciens insuper à Regularibus ansam derelinquendi claustra, & huc illucque vagandi, quandoquæ captari ex falso præsumpta necessitate confugiendi ad Ordinis superiores; hinc *cap. 4. sess. 25. de Regularibus* edixit, ne id cuiquam liceret, nisi præobtentis eorundem Superiorum expressa facultate; cavitque, ut, si quispiam eo sub obtentu extra claustra sine Superiorum litteris deprehendatur, his apostatarum poenis per Ordinarium loci subjiciatur: "Nec liceat Regularibus à suis conventibus recedere, etiam prætextu ad Superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. Qui verò sine prædicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit, ab Ordinariis locorum, tamquam desertor sui
»Ins-

»Instituti, puniatur." Denique Tridentini Patres *eod. cap. 4.* opportuna decreta ediderunt pro Regularibus ad publicas Universitates studiorum causa per suos Superiores ablegatis, statuentes, ut in monasteriis degant; utque in eos extra conventus manentes à locorum Ordinariis procedatur: "Illi autem, qui studiorum causa ad Universitates mittuntur, in conventibus tantum habitent; alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur." Providis hisce Concilii Tridentini sanctionibus perpetuò firmiterque adhæsit Apostolica Sedes, novas identidem evulgando Constitutiones, & nova mandata, prout occurrentium casuum necessitas, & sententiarum discrepantia inter Auctores, qui de fugitivis & apostatis egerunt, expetere visum est.

XIV. Ut paulò superius innuimus, Tridentinum Concilium opportunè cavere non destitit, ne Religiosus, ex uno in alium Ordinem transeundo, vel profugus, vel apostata evadat; decernens, ut transitus semper fieri debeat ad Ordinem, in quo vigeat Regularis claustralis observantia. Jam verò, præter Decreta Congregationis Concilii anni 1624. ab Urbano VIII. approbata, quibus unicuique Regulari Superiori præcipitur, ne Religioso sibi subdito facultatem faciat transeundi ad aliam Religionem, licèt strictiorem, nisi ex indubis sibi documentis certò constet, alterius illius Superiorem promptum paratumque esse ad eum recipiendum, & nisi rem ita disposuerit, ut idem Religiosus à sua ad alteram Religionem recta pertranseat; Benedictus XIII. Pontifex in sua Constitutione incipiente *Licèt sacra, 112. tom. 12. Bullar. Roman. novissima editionis*, inhærens eidem Consillari sanctioni, non modò transitum vetuit ab una ad alteram Religionem, etiam-

si de apostata transferendo ageretur, quoties in ea, ad quam fit transitus, claustralis regularis observantia non vigeat, sed hoc insuper addidit, ne cui liceret ad quemlibet Militarem, aut hospitalarem Ordinem commeari, quamvis in eo Regularis claustralis observantia vigeret, nisi fortè is esset Ordo S. Joannis de Deo; quemadmodum etiam à Nobis declaratum fuit in nostra Constitutione super facultatibus Majoris Poenitentiaræ, & officii Poenitentiaræ, quæ incipit *Pastor bonus*, & est 95. §. 35. tom. 1. nostri *Bullarii*; in cujus præcedenti §. 33. opportunè monuimus, dum apostatæ facultas tribuitur ad aliam Religionem transeundi, diligenter caveatur, ne per hujusmodi iteratæ fugæ, vel apostasiæ aditus patefiat: "Adhibitis tamen iis cautionibus, quas ad refræmandam vagandi licentiam necessarias, seu opportunas judicaverit." Similiter, uti paulò supra expressum est, sacrum Tridentinum Concilium pro apostata haberi voluit Regularem illum, qui Professionem à se emissam ex capite nullitatis impugnare contendens, claustra deserit, exiitque Regularem habitum; simulque prohibuit, ne audiat is, nisi monasterium repetat, abjectumque habitum resumat. Nos itaque providè huic sanctioni inhærentes, in nostris Litteris incipientibus *Si datam, 47. §. Accuratam, tom. 2. nostri Bullarii*, postquam constituimus: in iudicio nullitatis Professionis designandum, abhibendumque esse Defensorem, qui validitatem Professionis tueatur; neque verò iudicium pro absoluto habendum esse, statim ac semel contra validitatem Professionis pronuntiatum fuerit; sed opus esse, ut prior sententia altera conformi edita confirmetur: illud consentanè superaddimus, Regularem, qui post ob-